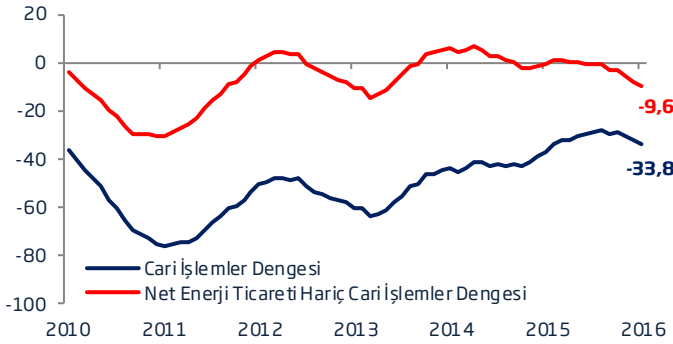

Cari açık Ekim'de beklentiler düzeyinde...

Cari işlemler hesabı Ekim'de piyasa beklentilerine paralel olarak 1,7 milyar USD açık vermiştir. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde cari açık 343 milyon USD düzeyinde gerçekleşmişti.

Yılın ilk on ayında, cari açık yıllık bazda %6 oranında genişleyerek 26,5 milyar USD olmuştur. 12 aylık kümülatif cari açık ise 33,8 milyar USD ile Kasım 2015'ten bu yana en yüksek düzeyine çıkmıştır. Net enerji ticareti hariç 12 aylık verilere bakıldığında, cari açığın 9,6 milyar USD ile son 32 ayın en yüksek seviyesine ulaştığı görülmektedir.

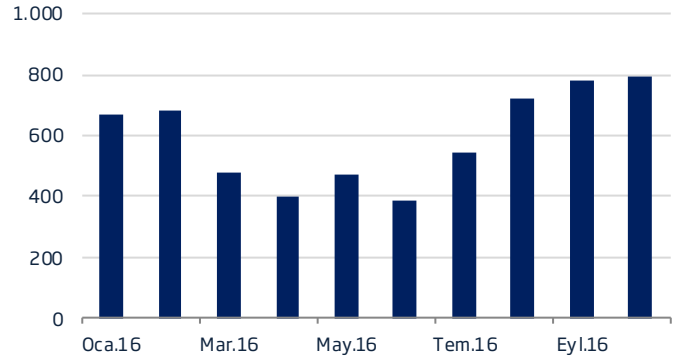
Cari İşlemler Dengesi
(12 aylık kümülatif, milyar USD)

Turizm gelirlerindeki düşüş ve dış ticaret açığındaki genişleme cari dengeyi baskı altında bırakıyor.

Cari açıktaki genişlemede Ekim ayında hizmetler dengesindeki bozulma belirleyici olmuştur. Hizmetler dengesindeki fazla bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla 916 milyon USD azalmıştır. Bu tutarın yaklaşık 630 milyon USD'lik kısmı net turizm gelirlerindeki gerilemeden kaynaklanmıştır. Öte yandan, net turizm gelirlerindeki düşüşün son aylarda ivme kaybettiği izlenmektedir.

Bu dönemde cari açığı dış ticaret performansı da olumsuz yönde etkilemiştir. Dış ticaret açığı Ekim'de ihracattaki düşüşle birlikte yıllık bazda %13,5 oranında genişlemiştir.

Net Doğrudan Yabancı Yatırımlar
(üç aylık hareketli ortalama, milyon USD)

Sermaye akımları...

Yurt içine yönelik net doğrudan yabancı yatırımlar Ekim'de gerek aylık gerekse yıllık bazda önemli bir değişim göstermeyerek 665 milyon USD olmuştur. Bu tutar Ocak-Ekim dönemi ortalamasının üzerinde bir performansa işaret etmektedir.

Portföy yatırımlarında Ekim'de 2 milyar USD ile geçtiğimiz Nisan ayından bu yana gözlenen en güçlü net sermaye girişi kaydedilmiştir. Bu dönemde yurt dışı yerleşikler hisse senedi piyasasında yaklaşık 0,5 milyar USD'lik alım yaparken, devlet iç borçlanma senetleri piyasasında 1,2 milyar USD satım yapmıştır. Hükümet ve bankaların yurt dışında ihrac ettikleri tahvil ve bonolarla toplam 3,1 milyar USD tutarında borçlanmaları portföy yatırımlarında net sermaye girişi yaratan temel unsur olmuştur.

Diğer yatırımlar kaleminde Ekim'de 596 milyon USD'lik net sermaye girişi gözlenmiştir. Bu dönemde, yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerinde tuttukları efektif ve mevduatı artırımları ile yurt dışı bankaların yurt içi bankalarda tuttukları mevduatı azaltmaları diğer yatırımlar kalemindeki sermaye girişini sınırlandırmıştır. Bankacılık dışı sektörlerin gerçekleştirdiği 1,2 milyar USD'lik net kredi kullanımı ise diğer yatırımlar kaleminde giriş yaşanmasında belirleyici olmuştur. Bankacılık sektörü de bu dönemde 215 milyon USD

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı**(12 aylık kümülatif, milyon USD)**

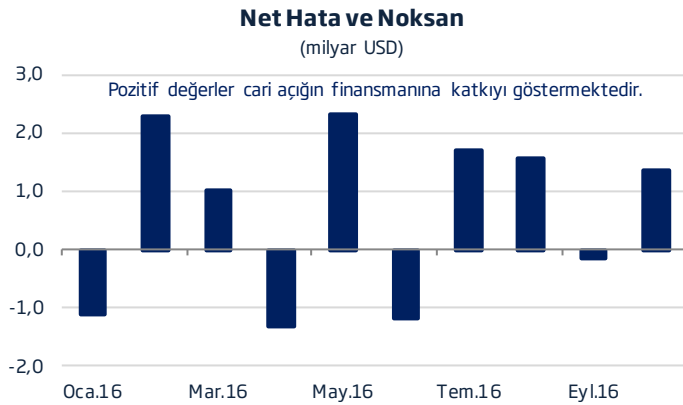
	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2015	Ekim 2016
Cari İşlemler Dengesi	-32.283	-33.773
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	20.452	35.481
-Doğrudan Yatırımlar	11.972	7.214
-Portföy Yatırımları	-15.719	6.631
-Diğer Yatırımlar	14.924	17.105
-Net Hata ve Noksan	9.296	4.523
-Diğer	-21	8
Rezervler⁽¹⁾	11.831	-1.708

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

net kredi kullanımı gerçekleştirerek yurt içine yönelik sermaye akımlarının artmasına katkı sağlamıştır.

Bu dönemde 12 aylık kümülatif verilere göre bankacılık sektörünün uzun vadeli borç çevirme oranı gerileyişini sürdürerek %119 düzeyine inerken, bankacılık dışı sektörlerde bu oran %164 olmuştur.

Rezervler ve net hata noksan...

Eylül'de hızlı gerileyen rezerv varlıklar Ekim'de 2,9 milyar USD artış kaydetmiştir. Bu dönemde 1,3 milyar USD sermaye girişi yaşanan net hata ve noksan kalemi ise cari açığın finansmanına katkıda bulunmuştur.

Beklentiler...

Turizm gelirlerindeki düşüşün ivme kaybetmekle birlikte sürdürdüğü izlenirken, dış ticaret tarafındaki zayıf performans cari açık üzerindeki yukarı yönlü risklerin arttığına işaret etmektedir. Geçici verilere göre dış ticaret açığının Kasım'da daraldığı gözlenirse de önümüzdeki dönemde petrol fiyatlarındaki yukarı yönlü hareketin sürmesi halinde cari açığın genişleme eğilimi sergileyebileceği öngörülmektedir.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ekim 2016	Ocak - Ekim 2015	Ocak - Ekim 2016	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-1.675	-24.978	-26.468	6,0	-33.773
Dış Ticaret Dengesi	-2.804	-39.980	-33.772	-15,5	-41.906
Hizmetler Dengesi	1.793	22.253	13.702	-38,4	15.596
Seyahat (net)	1.693	19.507	12.389	-36,5	14.130
Birincil Gelir Dengesi	-771	-8.140	-7.597	-6,7	-9.095
İkincil Gelir Dengesi	107	889	1.199	34,9	1.632
Sermaye Hesabı	0	-6	23	-	8
Finans Hesabı	-328	-13.693	-19.927	45,5	-29.242
Doğrudan Yatırımlar (net)	-665	-10.364	-5.606	-45,9	-7.214
Portföy Yatırımları (net)	-1.990	11.665	-10.685	-	-6.631
Net Varlık Edinimi	313	5.607	-75	-	447
Net Yükümlülük Oluşumu	2.303	-6.058	10.610	-	7.078
Hisse Senetleri	471	-921	1.209	-	-265
Borç Senetleri	1.832	-5.137	9.401	-	7.343
Diğer Yatırımlar (net)	-596	-10.022	-12.203	21,8	-17.105
Efektif ve Mevduatlar	1.366	3.836	-1.786	-	-3.361
Net Varlık Edinimi	827	16.209	1.757	-89,2	696
Net Yükümlülük Oluşumu	-539	12.373	3.543	-71,4	4.057
Merkez Bankası	-50	-826	-442	-46,5	-532
Bankalar	-489	13.199	3.985	-69,8	4.589
Yurt Dışı Bankalar	-115	9.431	3.580	-62,0	4.091
Yabancı Para	213	5.005	-702	-	-999
Türk Lirası	-328	4.426	4.282	-3,3	5.090
Yurt Dışı Kişiler	-374	3.768	405	-89,3	498
Krediler	-1.676	-13.225	-7.617	-42,4	-8.367
Net Varlık Edinimi	-362	466	-13	-	313
Net Yükümlülük Oluşumu	1.314	13.691	7.604	-44,5	8.680
Bankacılık Sektörü	215	5.253	-2.320	-	-2.259
Bankacılık Dışı Özel Sektörler	1.150	9.145	10.821	18,3	12.315
Ticari Krediler	-283	-371	-2.812	658,0	-5.389
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-3	-262	12	-	12
Rezerv Varlıklar (net)	2.923	-4.972	8.567	-	1.708
Net Hata ve Noksan	1.347	11.291	6.518	-42,3	4.523

Tabloda Altıncı Uluslararası Ödemeler Dengesi El Kitabı verileri kullanılmıştır. Veriler hakkında detaylı bilgiye [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Kaynak: Datastream, TCMB

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.